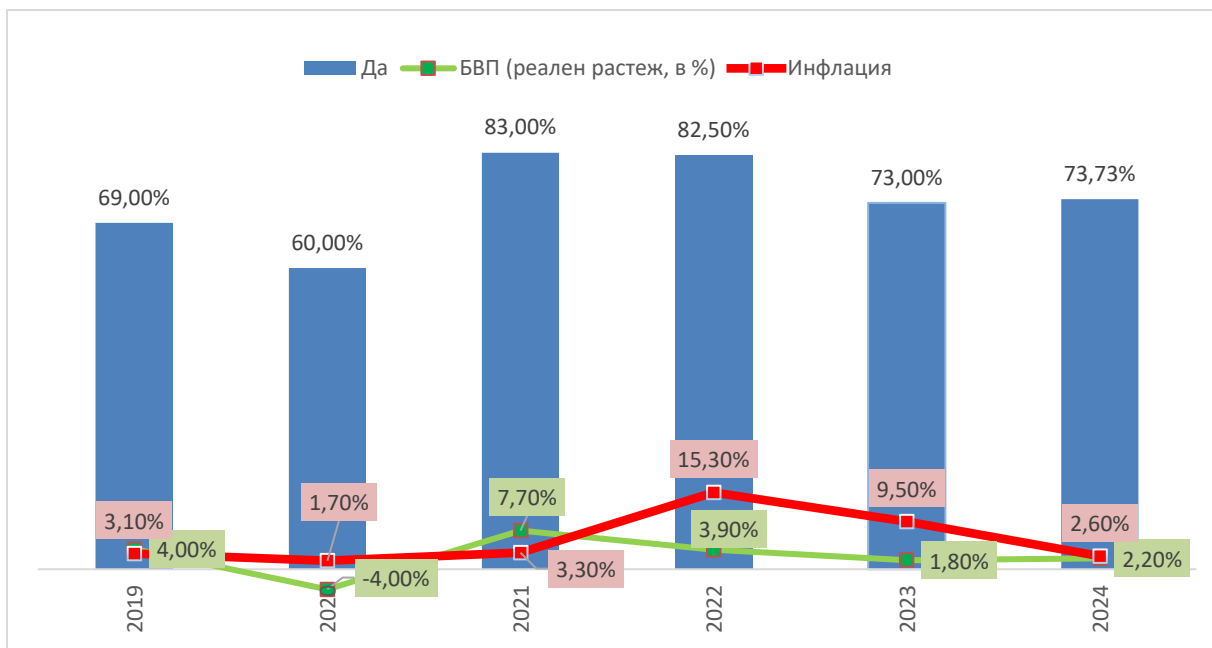

Коледни Бонуси 2024: БТПП индикира за поредна година нагласите на мениджърите за мотивация на персонала по Коледа

Проучване, проведено от Българската търговско-промишлена палата в периода 09-13 декември 2024 г., не показва съществена промяна в практиките на българските фирми по отношение на допълнителните възнаграждения (бонуси) около Коледа, въпреки, че дела на фирмите, който ще дадат бонуси, отново е значим. Участвали са 236 организации и предприятия от различни сектори като производство, услуги, търговията, машини и оборудване, храни и напитки и други, предоставяйки задълбочен поглед върху динамиката на мотивационната политика в страната, като сравнено с предходното проучване през 2023г. се наблюдава ръст от 46% на участвалите в анкетата мениджъри.

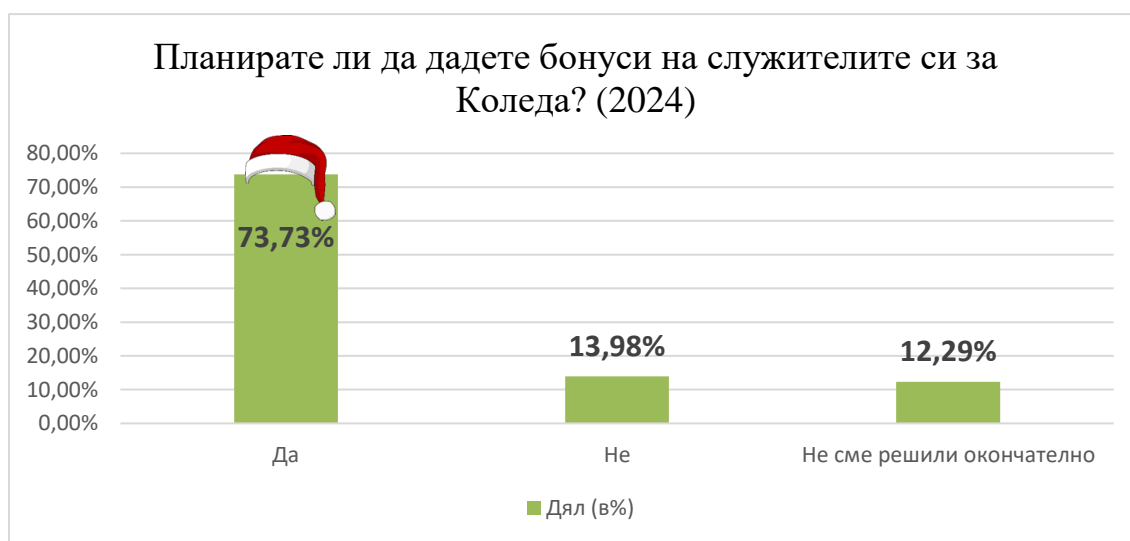
От проучването става ясно, че **73,7%** от фирмите, пак предвиждат да дадат бонуси, което е позитивно в днешната динамична среда, но се забелязва и промяна в мотивацията за това. Делът на компаниите, чието причина е основно заради подобро финансово състояние, като причина за раздаването на бонуси, спада от 29,6% през 2023 на 19,5% през 2024г.

❖ *Динамика на обема на фирмите, които планират коледни бонуси и макроикономическите параметри за периода*

Източник: „Коледни бонуси 2024“, Проучване на БТПП

В същото време се увеличава процентът на работодателите, които дават бонуси, за да мотивират и запазят своите служители – от 51,85% през 2023 на 58,90%, а не толкова и само за Коледните празници, където също има ръст с 3% на фирмите, които дават бонус основно заради празника. В контекста на текущите икономически предизвикателства, това подчертава значението на бонусите като инструмент за провеждане на мотивационна политика за задържане на кадрите и елемент на принадлежност и споделяне на позитивната фирмена култура в тази посока..

Източник: „Коледни бонуси 2024“, Проучване на БТПП

Същевременно се наблюдава задържане и съвсем лек ръст на дела на фирмите, които планират коледните бонуси да бъдат част от тяхната мотивационна политика и през 2024г, а дела на фирмите, планиращи да не дадат бонуси, е почти 14% за 2024г, на фона на 17% през 2023г, т.е имаме намаляване на този дял, но пък увеличаване на дела на фирми, които все още не са взели решение и изчакват последните работни дни преди празниците, като този дял за 2024г е 12% на фона на почти 10% през 2023, което е една по-трайна тенденция на несигурна икономическа ситуация и предвидимост на бизнеса. Този резултатите, като причини биха могли да се дефинират като динамика в следните показатели и редица външни макроикономически фактори.

- Предстоящото увеличение на минималната работна заплата от януари 2025 г., което ще създаде допълнителни финансови разходи върху компаниите, като 2,12% от фирмите са посочили като

причина да се въздържат от коледен бонус, именно очакваното повишаване на заплатите на персонала

- Второ, общият недостиг на финансови ресурси, който е отражение на сегашните икономически условия. Почти двойно скача % на фирмите, на които финансовото състояние не позволява бонусиране в сравнение с 2023 и това е и водещата причина да се въздържат- 10,6% за 2024г
- И трето, някои фирми вече са повишили заплатите на своите служители през текущата година или дават текущо през годината други видове бонуси, което изглежда е намалило потребността или желанието им да предоставят допълнително и коледни бонуси.

Предстоящото увеличението на минималната работна заплата (от 933 лв. на 1077 лв.) и общото повишение на разходите на работодателите за един отработен час от наетите от тях лица нарастват с 15.4% (по предварителни данни) водят до съществено нарастване на разходите за труд на работодателите.

Специфично в индустрията увеличението на разходите за труд е с 11.2%, в услугите - с 13.6%, а в строителството - с 19.5%. Тези фактори, в комбинация с инфлацията, могат да обяснят защо 13,98% от фирмите не планират да дават коледни бонуси, а също така и защо 12,29% от фирмите все още не са взели решение относно бонусите, показвайки увеличена несигурност и колебание сред бизнеса на фона на вече продължаващия 10 месеца отрицателен индекс на промишлено производство, като на годишна база намаление на промишленото производство е отчетено при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 10.1%, в преработващата промишленост - с 5.5%, и в добивната промишленост - с 1.5%.

От друга страна изпращаме 2024г със значително по-ниска инфлация и очакванията за такава, като годишната инфлация се очаква да възлезе на 1.9% в края на 2024 г. (спрямо 5.0% в края на 2023 г.), а средногодишната инфлация да се забави до 2.5% (спрямо 8.6% през 2023 г.),

Растежът на реалния БВП се прогнозира да възлезе на 2.2% през 2024 г. (спрямо 1.9% през 2023 г.). Условието на пазара на труда останаха затегнати през първата половина на 2024 г., като повишението на икономическата активност в страната при ограничено предлагане на работна ръка продължи да оказва натиск за увеличение на заплатите в

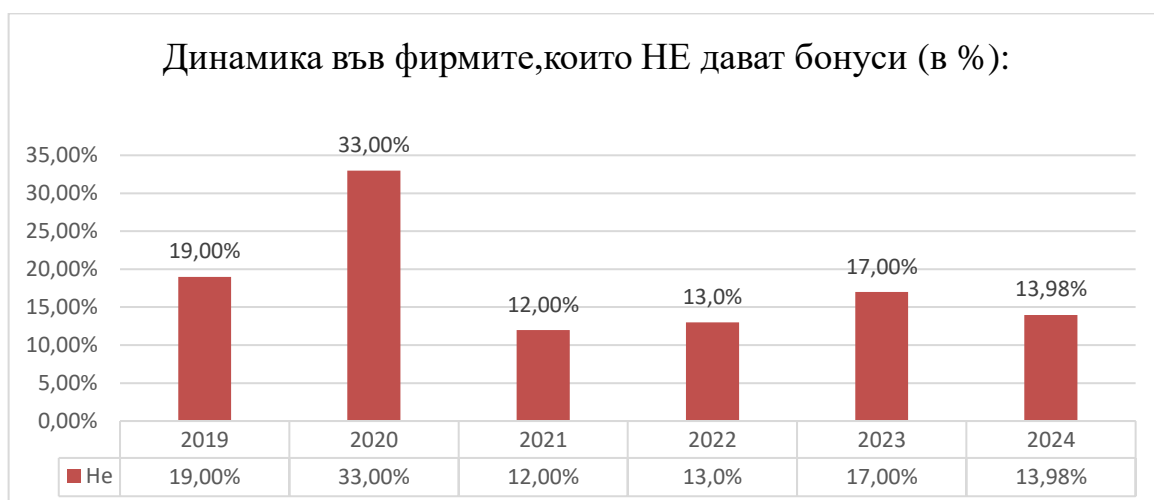
реално изражение с темп, изпреварващ растежа на производителността на труда.

През 2024 г. очакваме растежът на реалния БВП на България да възлезе на 2.2%. Основен положителен принос за този растеж ще имат частното потребление и изменението на запасите.

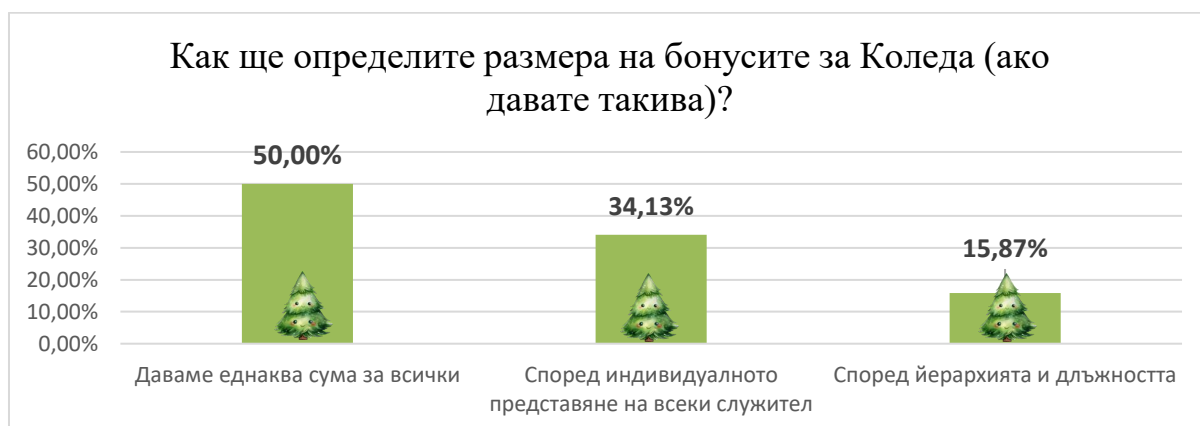
Източник: „Коледни бонуси 2024“, Проучване на БТПП

Данни за последните 5 години относно фирмите, които НЕ възнамеряват да дават бонуси:

Източник: „Коледни бонуси 2024“, Проучване на БТПП

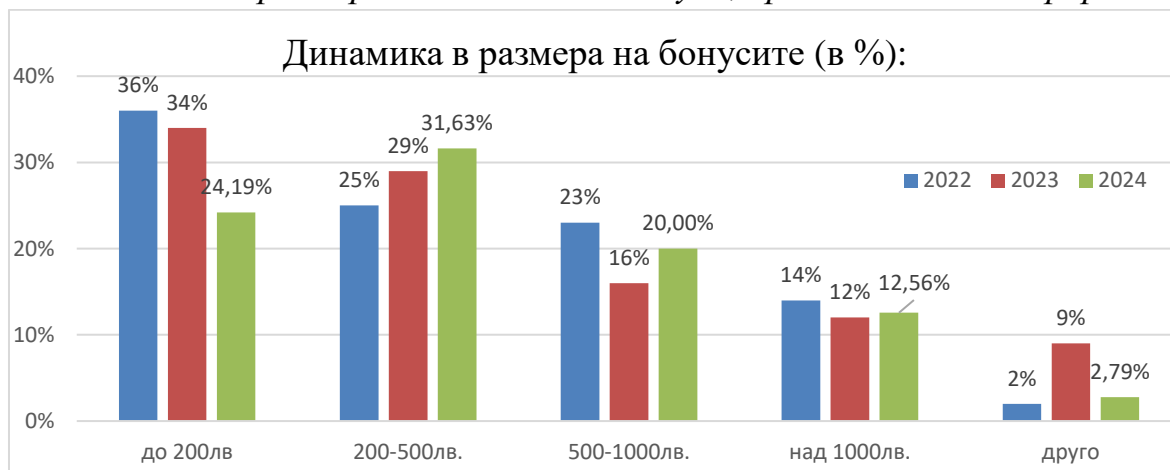
По отношение на начина на определяне на бонусите, проучването показва, че голям процент от работодателите предоставят еднакви бонуси за всички служители (50%), а тези, които определят бонусите индивидуално, в зависимост от представянето на служителя са 34,13%. Не малък процент от фирмите (15,8%), определят бонуса според йерархията и длъжността в компанията.

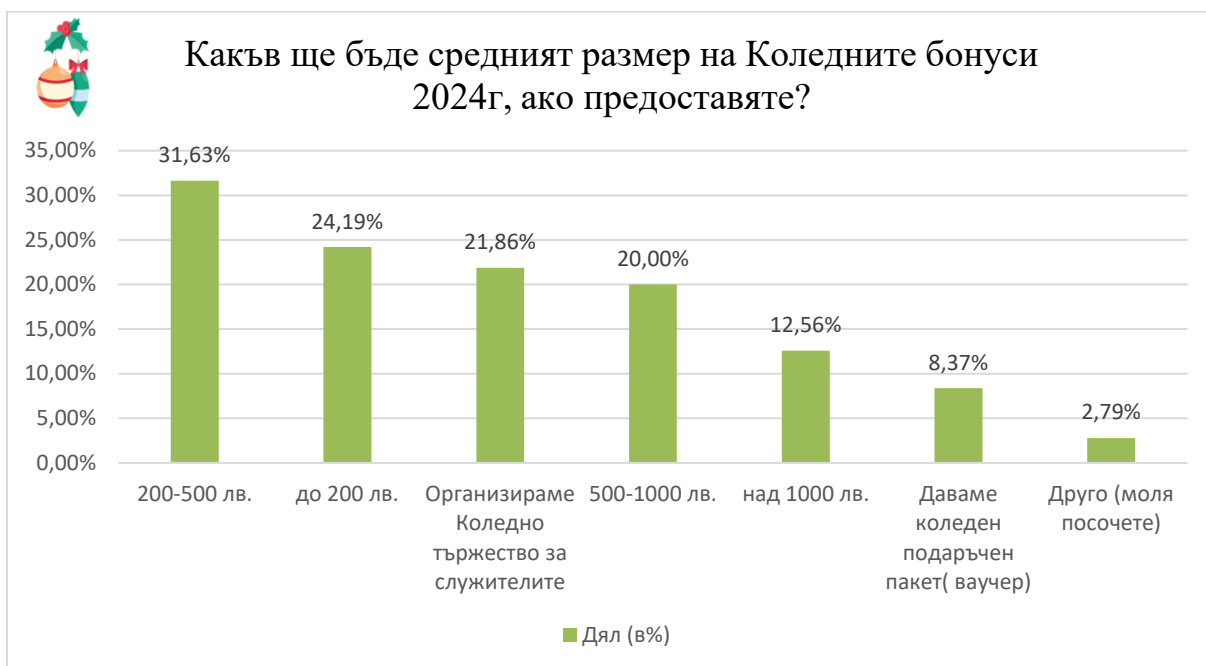

Източник: „Коледни бонуси 2024“, Проучване на БТПП

Относно размера на предвижданите от бизнеса бонуси, най-голям дял заемат тези, които ще определят сума в рамките от 200-500 лв. (31,63%), но се забелязва и спад в процента на фирмите, които ще дадат бонуси само до 200лв - от 34% през 2023 на 24,19% за 2024г. В същото време, се наблюдава и леко увеличение на определянето на по-големите бонуси над 1000 лв.(дори могат да се дефинират и в диапазона на 13-та заплата) , които от 12% през 2023 г. нарастват до 12,56% през 2024 г.

Данни за последните 3 години и индивидуално за 2024 година относно динамиката в размера на коледните бонуси, предоставяни от фирмите:

Източник: „Коледни бонуси 2024“, Проучване на БТПП

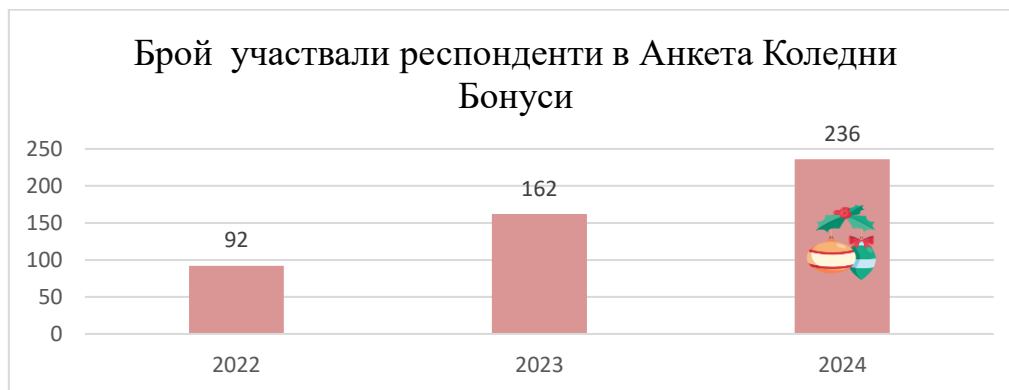
В заключение проучването показва, че 48,10% от фирмите запазват същия размер на бонусите си в сравнение с миналата година, докато един съществен дял от 38,57% са увеличили размера на своите бонуси. Само 13,33% планират да предоставят по-ниски бонуси, което е увеличение с 6.8% през 2024 година.

Източник: „Коледни бонуси 2024“, Проучване на БТПП

Профил на респондентите за Коледната анкета

През 2024 броят на анкетираните значително се увеличи с 46% , достигайки 236 участника, на фона на 162 фирми за 2023г, които споделиха своите очаквания и нагласи относно празничните коледните бонуси. Тази промяна отразява нарастващия интерес към темата за коледните бонуси/възнаграждения. Резултатите от това проучване ще дадат ценна информация за това как работодателите възприемат нуждите на своите служители и какви са актуалните практики при определянето на бонуси в различните сектори, като част от мотивационната политика.

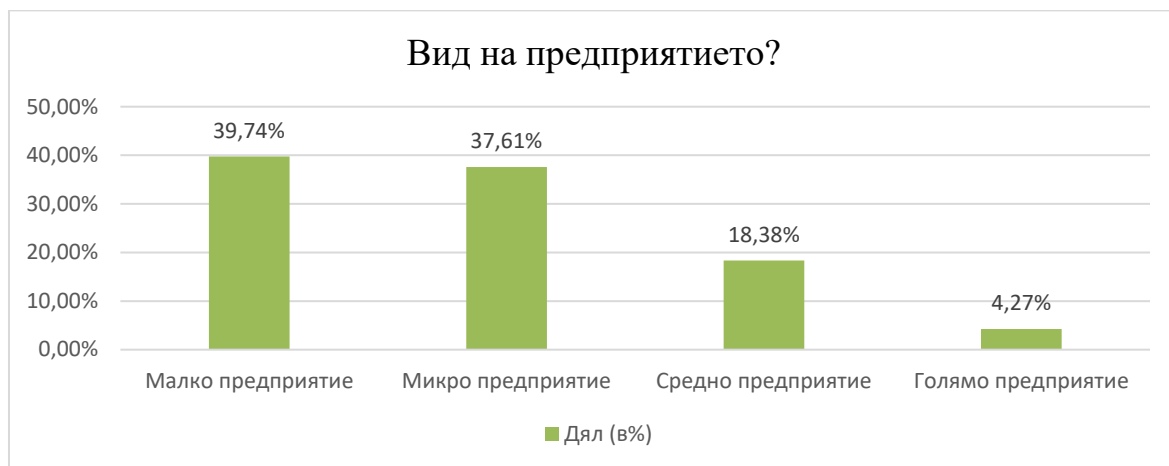

Източник: „Коледни бонуси 2024“, Проучване на БТПП

Малките и микро предприятия са доминиращи в анкетирането по темата на коледни бонуси, като също се опитват да прилагат мотивационна политика и искат да поощрят добрите резултатите и представяне на служителите си, а и често са по-гъвкави в решенията си относно този бонус.

Най-висок дял от всички видове анкетираните предприятия са *малките предприятия* – 39,74%. Това означава, че голям процент от анкетираните, имат политика по допълнителни стимули, за да запазят квалифицираните си служители.

Микро предприятия са на второ място с 37,61% от общия брой анкетираните, средни предприятия заемат значително по-нисък дял (18,38%). *Големи предприятия* пък са с най-нисък дял от респондентите на анкетата с едва 4,27%, но пък и те най-вероятно са с най-атрактивна бонусна политика и активна работеща политика по възнаграждения и допълнителни стимули за резултати и съответно за празници, съчетавайки с организиране и на други коледни мероприятия за служителите си.

Източник: „Коледни бонуси 2024“, Проучване на БТПП

Данните показват, че най-много участващи в анкетата са фирми от североизточен район, Северен централен и съответно Южен-централен район.

Отговор	Дял (в%)
Североизточен район	21,68%
Северен-централен район	18,14%
Южен-централен район	18,14%
Югозападен район	17,26%
Югоизточен район	13,72%
Северозападен район	11,06%

Проучването показва, че най-голям дял от фирмите, участвали в анкетата за коледни бонуси, работят в сферата на производството и услугите. Това е заради мащаба и влиянието на тези сектори в икономиката. Сектор **Производство** с най-голям дял – 18,22%. Това показва, че производственият сектор е водещ сред анкетираните, което може да се дължи на големия брой заети и динамичното развитие на индустрията в страната, **услуги: -16,53%**, **търговия:** 13,14% от анкетираните предприятия са в този сектор. Търговията е ключов двигател на икономиката, особено в периода на празниците, когато активността е значително по-висока.

Машини и оборудване и Храни и напитки: Сектори със съответно 9,75% и 8,90%, които също имат важен принос.

Източник: „Коледни бонуси 2024“, Проучване на БТПП

Тези данни изучават и представят ежегодните нагласи сред мениджърите на фирми, и важността и желанието да подпомогнат, мотивират и изразят позитивно отношение допълнително към своите служители за Коледните празници, показвайки адаптацията на компаниите към променящите се икономически условия и нарастващото разбиране за важността на мотивацията и задържането на служителите във времена на предизвикателства и несигурност.

Можем да заключим, че отново дела на фирмите, които ще раздадат коледни бонуси е съществено по-голям от тези, които ще се въздържат, наблюдава се леко увеличение на фирмите, които ще мотивират коледно своите служители в сравнение с 2023г, но пък бонусите, които ще се дадат ще са по-скоро същите като размер с 2023, но и съществен дял - 39% от анкетираните ще дадат и по-високи от миналогодишните.

12/2024г

Отдел „ Икономически анализи и политика “ БТПП